

EL- MÜMİN

El-Mümin Allah Teâlâ'nın 99 ismindendir. Gönüllerde iman ışığı uyandıran; kendine sığınanlara aman verip onları koruyan, rahatlatan manalarına gelen Mümin ismi şerifi ile Allah (c.c) kalblere iman bağıslıyor ve kalbi imana ısındırıyor da denebilir. Evet, imanı bahşeden Yüce Allah'tır. Mümin ismi şerifi ile tecelli etmese kimse iman etmeye muktedir olamaz.

İman Allah'ın en büyük nimetlerindendir. Eğer Allah (c.c) bir kuluna iman nasip etmemişse, onu hiç kimse imana getiremez. İman sahibi kul daima "Elhamdülillâhi alâ dinil İslâm ve alâ tevfikil iman ve alâ hidayetir-Rahman" diye bu büyük ikramdan dolayı Allah Teâlâ'ya hamd-ü sena etmelidir.

Bu ismi şerifin tecellisi ile imanı bahşeden Mevlâ, aynı zamanda müminin kalbine huzuru, sükûnu da bu ismin tecellisi olarak lutfetmiştir. Kula düşen, bu ismin tecellisinin üzerinde kuvvet bulması için ve bu ismi şeriften bol bol yararlanması için davranışlarına, tutumuna dikkat etmesidir ki, imanı kuvvet kazansın. Herşeyi sebeplere bağlayan Yüce Allah, bilindiği üzere imanın kemalini ve bu esmasının tecelli kuvvetini de yine sebeplere bağlamıştır ve bu sebeplerin neler olduğunu, kula düşen yönünü Kur'an-ı Kerim'de açık seçik bildirmiştir. Ve her konuda rehber olan Resûl-ü Zîşan (s.a.v), bu konuda da en güzel örnek olup hâli, kâli, fiili ile imanda kemale giden yolları sergilemiştir.

Mümin ismi şerifinin tecellisi ile zuhura gelen iman nuru nedir ve nelere imandır?

Başta temel kaide olarak **iman**, amentüye imandır. Yani 6 kaideye iman ki buna imanın şartları denir. Amentü billahi (**Allah'a**), ve melaiketihî (**meleklerle**), ve kütübihî (**kitaplara**), ve resulihî (**resullere**), velyevmil ahiri (**ahiret gününe**), ve bilkaderi hayrihi ve şerrihi minallahi teâlâ (**kadere, hayrın ve şerrin Allah'tan olduğuna iman**). Bir insanın mümin olabilmesi için bu altı ana kaideye inanması şarttır. Bu da kalb ile tasdik, dil ile ikrarla geçerli olur.

Böyle bir imana nail olan kimseye düşen pek çok sorumluluklar vardır:

- 1) Başta inandığı Rabbini tanımaya çalışmak.
- 2) Meleklerin keyfiyeti, vazifeleri hakkında kısmen de olsa bilgi sahibi olmak.
- 3) Kitaplar hakkında bilgi sahibi olmak.

Semavi kitaplar dediğimiz Yüce Allah tarafından insanlara gönderilen kitaplar ki, Kur'an-ı Kerim bunları bildiriyor. Kur'an nazil olunca diğer kitapların hükmünün yürürlükten kalkmış olduğunu Mevlâmız ve Peygamberimiz (s.a.v) bildiriyor. Şu halde müminler olarak bizim tanımamız gereken kitap Kur'an-ı Kerim'dir.

- 4) Allah'ın, kullarına rehberler olarak gönderdiği peygamberleri tanımak.
- 5) Ahiretin mevcudiyetine inanmakla beraber, keyfiyeti hakkında bilgi sahibi olmak.
- 6) Kader, hayır ve şer hakkında da bilgi sahibi olmak ve iman ettiğimiz şeyin sırrına vakıf olmak. -Allah'ın dilediği kadar-

Evet, insan bir şeye hakikaten inanıyor, kalbi ile bu inancını tasdik edip, dili ile de ikrar ediyorsa, iman ettiği mevzularda malumat sahibi olması ve bunları yakinen tanıması gerekir muhakkak. Aksi takdirde, tanımadığı bir şeye "inandım" demesi ve bu kadcı bir ışığın devamı, bir hayal olabilir ancak.

İnsan, cüz-i iradesini kullanıp inandığı Rabbini, Kur'an'ı, Resul'ü, melekleri, ahireti, kaderi öğrenmeye, tanımaya çalışacak; Mevlâ da külli iradesi ile kulunu destekleyerek imanını kuvvetlendirecektir. Peşinen verilen iman kandili, kulun cehdi, gayreti ve ciddiyeti nisbetinde kuvvetlenecek; yine Mevlâ'nın lütfu keremi ile o nurlu isim kalblere tecelli ede ede, orada iman güneşi doğacaktır. Hepsinde olduğu gibi, bu isimde de kula ciddi vazife düşüyor ki, bu ismi şerifin nuru kalblerde makes bulsun. Değilse, yalnız "inandım" demesi, inandığı şeyi tanımaması ve Kur'an bir vadide kendisi bir başka vadide yaşaması, ona yabancı kalması, pek geçerli bir iman olmasa gerek. Mevlâ kalblere bu ima kandilini yakmış fakat bu kandili kuvvetlendirip yararlı hale getirmeyi de kulun iradesine tevdi etmiştir ve yollarını göstermiştir. Pek çok sebepler halk etmiştir. Kul, üzerine düşen sorumluluğunu müdrük olup, gereken sebeplere yapışır; zorluklara, zahmetlere bu uğurda göğüs gererse inşallah, Mevlâ da bu nurlu isminin tecellisi ile o kulun imanına kuvvet bahşeder.

Her şeyin bir temeli, her ağacın bir kökü olduğu gibi, İslâm'ın şartlarının yerine getirilmesinin temeli ve salih amel işleyebilme, masiyetten uzak kalabilmenin şartı ve

temeli de iman kuvvetine bağlıdır. Temel ne nisbette kuvvetli olursa, amelde o nisbette kuvvetli, salih, saf, duru olur. Hastalıklı bir ağacın meyvelerinin de muhakkak çürük olacağı malumdur. Temeli yetersiz bir bina, her an yıkılmaya mahkûmdur. Bunlar gibi iman zayıflığı da çok tehlikeli olup mazallah sönmeye mahkûmdur. Kur'an, uzun süre sırf iman üzerinde durmuş, senelerce imanı içeren ayetler nazil olmuş; iman gönüllerde makes bulunca, amelî ve ahlakî konuları içeren ayetler nazil olmuştur.

Meselâ namaz bilindiği üzere, Mirac'da Efendimiz (s.a.v)'e bizzat Rabb'ül Âlemin tarafından tebliğ edilmiş ve Ümmet-i Muhammed'e farz kılınmış mukaddes bir görevdir. İçki yasağı, Medine'ye hicretten sonra gelmiştir. Tesettür ayeti yine Medine devrinde nazil olmuştur. Velhasıl önce iman üzerinde senelerce durulmuş, bu iman konusu kuvvet bulduktan sonra diğer konulara geçilmiştir. Konuya bu açıdan bakacak olursak imanın kuvvetli olması en mühim meseledir diyebiliriz.

Hiçbir şeyde sebeplere yapışmadan hedefe ulaşılmadığı veya kemale erip istenilen semere elde edilemediği gibi, maneviyatın temeli ve nüvesi olan imanın da kendi kendine güçlenmesi, kemale ermesi mümkün değildir.

Bu konu ile ilgili Yüce Rabbimiz şöyle buyurmuştur:

"O kitap (Kur'an); onda asla şüphe yoktur. O, müttakîler (sakınanlar ve arınmak isteyenler) için bir yol göstericidir. Onlar gayba inanırlar, namaz kılarlar, kendilerine verdiğimiz mallardan Allah yolunda harcarlar. Yine onlar, sana indirilene ve senden önce indirilene iman ederler; ahiret gününe de kesinkes inanırlar. İşte onlar, Rablerinden gelen bir hidayet üzeredirler ve kurtuluşa erenler de ancak onlardır" ¹

Bu ayetlerden açık bir şekilde anlaşılıyor ki; Kur'an inananlara bir rehberdir ve bu rehber uyanları da cennetle müjdeleyici bir Hakk kelimadır.

Yine ayette buyruluyor:

"İyilik, yüzlerinizi doğu ve batı tarafına çevirmeniz değildir. Asıl iyilik, o kimsenin yaptığıdır ki, Allah'a, ahiret gününe, meleklerle, kitaplara, peygamberlere inanır. (Allah'ın rızasını gözeterek) yakınlarla, yetimlere, yoksullara, yolda kalmışlara, dilenenlere ve kölelere sevdiği maldan harcar, namaz kılar, zekât verir. Antlaşma yaptığı zaman sözlerini yerine getirir. Sıkıntı, hastalık ve savaş zamanlarında sabreder. İşte doğru olanlar, bu vasıfları taşıyanlardır. Müttakîler ancak onlardır!" ²

Bu ayetten de anlaşılıyor ki; kişinin iman onu doğruya, güzele, hakka itaate ve dolayısı ile kemale götürüyorsa, o geçerli imandır; aksi takdirde iman ettiği halde imansız gibi karakter, isyan sergiliyorsa, bu iman ya çok zayıf ya da geçersizdir. Cenab-ı Hakk şöyle buyurur:

"Hem bilin ki, içinizde Allah'ın elçisi vardır. Şayet o, birçok işlerde size uysaydı, sıkıntıya düşerdiniz. Fakat Allah size imanı sevdirmiş ve onu gönüllerinize sindirmiştir. Küfrü, fıska ve isyanı da size çirkin göstermiştir. İşte doğru yolda olanlar bunlardır. Bu, Allah'tan bir lütuf ve nimettir. Allah alîmdir, hakîmdir." ³

Bu ayetlerde Mevlâ açık bir surette bildiriyor ki; imanı gönüllere sindiren, sevdiren ve küfrü, fıska-fücürü da çirkin göstermiş olan ancak Allah'tır. Bu, Allah'ın bir lütfudur, diyerek, Mümin ismi şerifinin kalblerinde tecelli ettiği kimselerin müminler olduğunu ilan ediyor. İşte böylece inanmış, bu lütfu mazhar olmuş iman sahiplerine de pek çok sorumlulukları olduğunu ve bu imanlı kişilerin vasıflarının, karakterlerinin ve sorumluluklarının neler olduğunu en ince ayrıntıları ile Kur'an-ı Azim'üş-Şan'da bildiriyor.

Anlaşıldığı gibi Mevlâ'nın, bir lütuf olarak kalblere yaktığı iman ışığı ile Kur'an'ı tanıyıp mümine has hüküm ve sorumlulukları yakinen öğrenip uygulamaya geçmek, müminin en başta gelen görevidir. Böylece iman ışığı bu sayede biiznillah sahibine yararlı olup, onun kemale ermesine sebep olacaktır. Pek çok ayetlerde Mevlâ hususi olarak iman eden kullarına mesajlar vaz ediyor. Evet, bilindiği üzere hususiyet taşıyan bu mesajlarda:

¹ Bakara:2.3.4.5

² Bakara:177

³ Hucurat:7,8

“يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا”, yani mealen “Ey iman edenler” diye söze başlıyor. İmanlı kula düşen bu mesajlara dikkat kesilip, iyice öğrenip üzerine düşeni bi hakkın edaya say u gayret etmesidir ki; imanı kuvvet bulsun.

“Aralarında hüküm vermesi için Allah'a ve Resûlüne davet edildiklerinde, müminlerin sözü ancak "İşittik ve itaat ettik" demeleridir. İşte asıl bunlar kurtuluşa erenlerdir. Her kim Allah'a ve Resûlüne itaat eder, Allah'a saygı duyar ve O'ndan sakınırsa, işte asıl bunlar mutluluğa erenlerdir.”⁴

“İman edenlerin Allah'ı anma ve O'ndan inen Kur'an sebebiyle kalplerinin ürpermesi zamanı daha gelmedi mi? Onlar daha önce kendilerine kitap verilenler gibi olmasınlar. Onların üzerinden uzun zaman geçti de kalpleri katılaştı. Onlardan birçoğu fasıklardır.”⁵

Bu ayet-i kerime ile Mevlâ, iman bahşettiği kullarını ikaz ediyor ve bir teşvik ve itabın yanısıra ilâhî emirlere icabet etmeyip gaflette kalan müminlerin iman ettiği Kitab'ı tanımama ve ondaki gerçeklerden bîhaber kalmakla kalplerinin kararacağı ve o iman kandilinin dahi söneceğine işaret ederek, zikirden uzak kalıp Hakk'a boyun eğmeyenlerin akıbetinden örnek veriyor.

İman gibi bir hazineye mazhar olan mümin, bu nimetin hakkını koruyup üzerine düşen kulluk mesuliyetini müdrük olup bu iman ışığı ile hak ve hakikat yollarına düşecektir. Bu nimeti korumadığı ve zayi ettiği takdirde mürted olacağından korkulur mazallah ki, mürtedlerin durumu malumdur. Yüce Allah'ın bu lütfuna mazhar oldukları halde kıymetini bilmeyip zayi ettiklerinden dolayı nimet ellerinden çıkmıştır. Aziz olacakları yerde zelil olmuşlardır. O nimet vasıtasıyla a'lâyı illiyyine çıkacakları yerde, nimete nankörlükleri hasebiyle esfel-i safiline yuvarlanmış, ya mürted ya da fasıklardan olmuşlardır.

İmanı bir örnekle yorumlayacak olursak; onu bütün güzellikleri, cümle hayırları içerisinde cem eden bir çekirdeğe benzetebiliriz. Mevlâmız, lütfu ilahisi olarak onu insana vermiştir ki, bir ağaç olup meyve ve hâsılat verecektir. İşte kim bu çekirdeğe sahip oldu ise, ona düşen görev, o çekirdeğin ağaç olması için gereken sebeplere yapışıp, cüz'î iradesini yerli yerinde kullanmasıdır. Mevlâ da külli iradesini kullanacaktır ve o çekirdek ağaç olup meyve verecektir, Mevlâ'nın lütfu keremi olarak. Yoksa çekirdek durduğu yerde ağaç değil, hiçbir şey olmayacağı gibi çürümeye de mahkûmdur. Aynen böyle imanın kuvvetlenmesi ve o iman çekirdeğinden meydana gelecek bütün güzelliklerin zuhuru lazım ki; iman hakkı korunmuş, istenilen netice zuhur etmiş olsun.

İmanı bir ışığa benzetecek olursak, o kandili yakan Mevlâ'dır. Kulun üzerine düşeni yerine getirmesi ile o kandil adeta güneş gibi ışığı kuvvetlenip müminin dünya ve ukbasını aydınlatacaktır. İnandığı Kur'an-ı Kerîm'i iyi tanıması, icmâlî imandan⁶ tafsilî imana⁷ geçmesi, öğrendiğini hayata geçirmesi ile kuvvet kazanacaktır biiznillah. Kur'an-ı Kerîm'de Allah Teâlâ pek çok ayetleri ile müminlerin kimler olduğunu yani vasıflarını bildiriyor, Müminun Suresi'nin ilk on bir ayetinde bu vasıflar şöyle sıralanmıştır:

- 1) Gerçekten müminler kurtuluşa ermiştir;
- 2) Onlar ki, namazlarında huşû içindedirler;
- 3) Onlar ki, boş ve yararsız şeylerden yüz çevirirler;
- 4) Onlar ki, zekâtı verirler;
- 5) Ve onlar ki, iffetlerini korurlar;
- 6) Ancak eşleri ve ellerinin sahip olduğu (câriyeleri) hariç. (Bunlarla ilişkilerden dolayı) kınanmış değillerdir.
- 7) Şu halde, kim bunun ötesine gitmek isterse, işte bunlar, haddi aşan kimselerdir.
- 8) Yine onlar (o müminler) ki, emanetlerine ve ahidlerine riayet ederler;
- 9) Ve onlar ki, namazlarına devam ederler.
- 10) İşte, asıl bunlar vâris olacaklardır;

⁴ Nur:51,52

⁵ Hadid:16

⁶ İcmâlî iman, yani; taraf-ı nebevîden tebliğ buyurulan şeylerin hey'et-i mecmualarına inanmak, yani; “her ne tebliğ buyuruldu ise; cümlesi hakır” diye tasdik etmektir

⁷ lüzumunda ayrıntılı bir şekilde iman

11) (Evet) Firdevs'e vâris olan bu kimseler, orada ebedî kalıcıdırlar.

Bu ve benzeri ayetler, müminde olması gereken vasıfları haber veriyor ki; mümine yaraşan, bütün bu güzellikleri kalbinde cem edip, bu vasıfları fiilleri ile sergilesin. Bu da imanda ciddiyet ister.

“Ey iman edenler! Allah'tan korkun ve herkes, yarına ne hazırladığına baksın. Allah'tan korkun, çünkü Allah, yaptıklarınızdan haberdardır. Allah'ı unutan ve bu yüzden Allah'ın da onlara kendilerini unutturduğu kimseler gibi olmayın. Onlar yoldan çıkan kimselerdir.”⁸

Kur'an benzeri ayetlerle doludur, Yüce Rabbimiz kullarını başıboş bırakmamıştır.

İman adeta bir binanın temeli gibidir ki; temel sadece binayı zemine oturtmak için vardır. Eğer bina yapılmazsa, temelin bir fonksiyonu kalmaz. Çekirdek, toprağa ekilip ağaç olması için vardır, aksi takdirde hiçbir şeye yaramaz. Işığa dönüşen elektriğin kablolarında kopukluk olursa hiçbir işe yaramaz. Misalleri çoğaltabiliriz. Bir lütf-u ilâhî olan dünya ve ukba güzelliklerini, tüm değerli vasıfları içinde toplayan, adeta cennet ve değer ölçülerini özünde toplamış, insana verilen iman kadar büyük bir servet, bir devlet, bir hazine düşünülemez. Bu konuda ne söylene hakikatin yanında cılız kalır. Dileriz Yüce Mevlâ'dan, bu nimetin kadrini idrak ettirsin. Âmin. İmanda kuvvetlenerek ilmel yakın, aynel yakın, hakkal yakine erme şerefine mazhar eylesin Rabbimiz. Âmin. Bi hürmeti seyyidil mürselin velhamdülillahi Rabb'ül âlemin.

İmel yakın, aynel yakın ve hakkal yakini bir örnekle bir nebze anlamaya çalışalım. Meselâ bir memlekette herhangi bir vukuat olmuş, deprem gibi, sel felaketi veya salgın hastalıklar gibi vs. Bu haberi doğru kaynaklardan duyduk ve şüphesiz inandık. Bu ilmel yakindir. İkincisi, bu haberi duymakla beraber televizyon ekranlarında seyrettik. Bu da aynel yakindir. Üçüncüsü olan hakkal yakinde ise biz de içerisinde yaşadık. İşte bu üç yolla edinilen bilgi, insan üzerinde nasıl bir tesir bırakır, malumdur. Birincisi olan habere nazaran görerek öğrenme daha etkili olduğu gibi, ikinciye nazaran da içinde yaşama daha kuvvetlidir. Bu misalde olduğu gibi, iman kuvvetlendikçe, insan üzerindeki etkisi de o nisbette kuvvet bulur. Ciddi meselelerde ciddi tavır takınır.

Her konuda olduğu gibi bu konuda da hakkıyla hakkal yakine eren Efendimiz (s.a.v) olmuştur. Evet, Yüce Resul (s.a.v), Rabbinden aldığı vahyi Mirac'da görüp içinde yaşayarak olaylara vakıf olmuştur. Yüce Allah, Habibine vahyettiği ve kullara tebliğ etmesini emrettiği haberleri Mirac Hadisesinde bir mucize-i nebevî olarak göstermiştir. Evet, cenneti, cehennemi, hayrı, şerri, cümle varlıkları göstermiş; O'nu sınırlı dünyadan alıp, sınırsız âlemlerine seyahat ettirerek iman ettiği gaybî meseleleri göstermiş ve hakkal yakinde doruğa ulaştırmıştır. Allahümme salli alâ Muhammedin bi adedi ilmillah.

---

⁸ Haşr:18,19